

comentaris literaris
per Josep Palomero i José Miguel Segura**F. PÉREZ MORAGON & S. ORTELLS**Joan Fuster
i Sueca

Editorial:

Edicions 96

La Pobla Llarga, 2021

Pàgines 132

Biografia

Com vostés deuen saber, la Generalitat valenciana ha declarat el 2022 l'Any Fuster, en el transcurs del qual se celebren diversos actes, es reeditaran algunes obres i es duran a terme projectes commemoratius. En el seu dia, també l'Acadèmia Valenciana de la Llengua el va elegir precisament com a Escriptor de l'Any, amb motiu de complir-se el centenari del seu naixement a Sueca, la població de la Ribera Baixa on va viure tota la vida, a excepció d'algunes eixides esporàdiques. No de bades Josep Renau li va dedicar un fotomuntatge en què se'l veu com un berrat ermità. Joan Fuster va llegar al poble de Sueca gran part dels seus bens: l'arxiu documental, la biblioteca, l'hemeroteca, l'arxiu fotogràfic i la col·lecció d'art: un conjunt de béns culturals amb valor històric i artístic que s'allotgen en l'Espai Fuster, que comprén el centre de documentació i el museu, per on cada any passen milers de visitants.

Els autors, experts en l'obra fusteriana, han organitzat el llibre, magníficament il·lustrat, en quatre apartats: la biografia de l'escriptor, la seua relació amb la ciutat, l'Espai Joan Fuster i la ruta literària per la població de la mà del personatge. **JP**

CLAUDIA PIÑEIRO

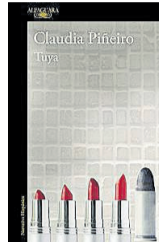
Tuya

Editorial:

Alfaguara

Barcelona, 2010

Pàgines 167

Novel·la negra

Per a mi, l'autora argentina és una de les figures indiscutibles de la literatura sud-americana actual. I ho és en gran manera per obres com aquest relat titulat *Tuya*, aparentment secundari si ho comparem amb altres obres com la recentment publicada *Catedrales*, per exemple, i d'escassa excel·lència amb els seus poc més de 150 pàgines. Però les aparences, de nou, ens enganyen perquè *Tuya* és una novel·la tan reconcentrada com breu, tan rotunda com equivocada, en la qual Piñeiro demostra amb escreix l'ampli domini que té del seu ofici i el mestratge amb el qual juga amb els lectors de principi a fi.

Per a començar, en aquesta *Tuya* se succeeixen i es contenen entre si, alhora, diferents paradigmes narratius i, d'aqueix, manera, la qual cosa comença amb aires de melodrama familiar amb infidelitat inclosa i descobriment casual de la mateixa donarà pas més prompte que tard al registre narratiu propi de la novel·la negra —que no policial— en la qual la investigadora, una esposa que acaba de descobrir la infidelitat del seu marit, assumeix sorprendentment el paper i la funció de còmplice totalment ocult d'un assassí que sembla matar per

a recuperar la perduda felicitat conjugal. Però la falsedat d'aquesta felicitat quedarà al descobert —de nou per atzar, per la més nímia de les circumstàncies—, revelant-se com un nou engany amb el qual les infidelitats es multipliquen i la paciència del protagonista narradora sobrepassa els seus límits fins que en un últim gir argumental recuperarà un cert tipus de tranquil·litat amb si mateixa.

Però això no és, ni molt menys, tot quant pot ressenyar-se d'aquesta sorprenent novel·la... A l'interès de l'argument narrat cal sumar el de l'autora per dotar al relat d'un discurs polièdric, que evite el monòleg gemegaire i venjatiu d'Inés Pereyra obrint així el ventall de veus narratives des de la primera persona del singular dels fragments més reflexius i equivocats del personatge protagonista a l'objectivitat freda dels documents judicials i les proves forenses i als diàlegs en estil majoritàriament directe en els quals obrirà cos pàgina a pàgina el personatge de Lali, la filla del fins ara feliç matrimoni format per la càndida Inés i l'adúlter Ernesto, una adolescent que ha de prendre una més que seriosa decisió sobre la seua vida i que introdueix en la novel·la un altre tema que sembla interessar especialment a l'autora: l'avortament, les conseqüències i les condicions en què aquest es realitza o no. Un altre tret a destacar és la multiplicitat de tons narratius utilitzats: des de la frivolitat obstinada a negar la menys transcendència a uns fets terribles per part d'Inés a la incomoditat creixent que aquest personatge sent en el seu interior en comprovar com el seu espòs incideix i reincideix una vegada i una altra a enganyar-la, a riure's reiteradament d'ella i de la seua dignitat com a esposa, com a dona i com a persona. Una novel·la que en la seua brevetat aconsegueix deixar completament noquejat a qui aconsegueix l'última de les seues pàgines. **JMSR**

PAU VIDAL

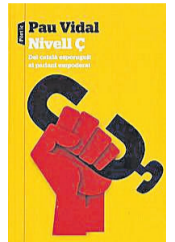
Nivell Ç

Editorial:

Pòrtic

Barcelona, 2021

Pàgines 101

Llengua

No és un llibre llarg però, en canvi, és molt sucós. Només el títol ja és irònic: si, en els exàmens oficials de la Junta Qualificadora de Coneixements del Valencià i altres organismes equivalents, el Nivell C (2) és el que presenta més dificultat, l'autor titula les seues reflexions i propostes *Nivell Ç*. L'argument principal d'esta obreta és manifestar que alguns valencianoparlants i catalanoparlants, precisament els més compromesos en l'adquisició d'un bon registre lingüístic, s'han convertit en parlants insegurs perquè se'ls ha sobreposat una forta pressió gramatical, per la qual cosa creuen que s'expressen incorrectament.

Posaré exemples del valencià actual que s'imposen des d'una errònia concepció del registre estàndard: en el *Diccionari Normatiu Valencià (DNV)* de l'AVL figuren paraules com disfrutar, despedir, voler, parar, faltar, que són populars i habituals, que alguns parlants influïts per un cert gramaticalisme consideren castellanismes, i les canvien per les corresponents gaudir, acomiadar, estimar, aturar, mancar, etc. A força d'eixa percepció errònia i d'altres mesures coercitives, com la dificultat forçada de determinats exàmens, es creen parlants confusos. Pel contrari, «un parlant segur d'ell mateix és un parlant creatiu», com assegura l'autor. **JP**

destacamos...**Pierre Pachet 'disfraza' con arte la biografía de su padre**

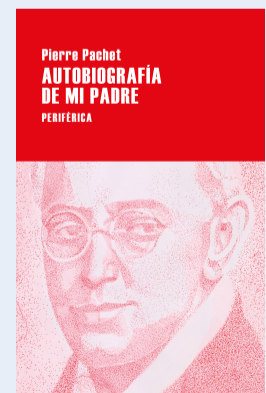
Solemos quedar fascinados al leer las biografías de grandes personajes, figuras que marcaron un hito en la historia, que la configuraron. Son relatos de grandezas, si bien algún que otro refleja también las miserias de dichas personalidades humanizándolas. Y es que resulta fácil mitificar a según quién, dotándole incluso de poderes casi sobrehumanos, cuando lo más probable fuera que entre sus virtudes se hallaran multitud de pecados.

Todos somos, qué duda cabe, imperfectos, pero no por ello dejamos de intentar sorprendernos —incluso a nosotros mismos— anhelando alcanzar la gloria, o bien leyendo sobre las vidas de aquellos que, de algún modo, lo lograron. Cosa distinta pudiera parecer cuando el personaje retratado es un padre, de quien nunca diríamos, sobre todo en nuestra etapa adolescente, que es un «héroe» o alguien digno de mención. Solemos distanciarnos de ellos, los consideramos como seres extraños que nos

comprenden en absoluto. Incluso llegamos a pensar que viven acumulando errores. Hay quien no deja de pensar así de sus progenitores el resto de sus vidas. Otros, por el contrario, llegan a una especie de reconciliación y mutuo entendimiento. Asimismo, existen personas que rescatan su historia personal y deciden transmitirla, compartirla, porque si lo pensamos detenidamente, toda vida es importante, y toda vida merece ser contada, recordada. **Pierre Pachet** bien lo sabe, como lo demuestra en *Autobiografía de mi padre (Periférica)*.

Este libro es un ejercicio curioso de dar nombre a alguien para asegurar su derecho al recuerdo, para que ese alguien no desaparezca sin dejar huella. Es curioso por el modo que Pachet tiene de abordar la semblanza de su padre, confundiendo con él, desapareciendo de la narración, hasta el punto de que parezca que es Simcha Apashevsky quien narra en primera persona sus primeros años en su Rusia meridional natal, su traslado a Odesa como paso previo a su desplazamiento a Francia, a Nancy, para iniciar sus estudios en medicina, sus días parisinos, su casamiento y paternidad y, sobre todo, su supervivencia a dos guerras mundiales y al horror del holocausto. Así, lo que en realidad es una biografía se convierte en una autobiografía, en una autobiografía fingida en realidad, cuya característica fundamental es la introspección psicológica y moral de un hombre con profundas convicciones judías, con vocación de intelectual, esquivo, que no profesaba demasiadas muestras de cariño a su mujer e hijos, vulnerable, pero también alguien que hizo todo lo que estuvo en su mano para que su familia lograra superar la infamia y las miserias de una contienda bélica tan extraordinaria y brutal como la que protagonizara el nazismo.

Hay quien dice que el recuerdo es una voz fría. En este caso, podría ser cierto, ya que Pierre Pachet se mantiene siempre distante, sin juzgar o reprimir las acciones de su padre. ¿O sí lo hace? No hay que olvidar que la memoria, el recuerdo, suele deformar los hechos, y que todo es susceptible de ser interpretado a través de la propia mirada. Quizá, en esta «autobiografía» haya más de Pierre que de Simcha. O no. He ahí el misterio, la magia de la literatura. **ERIC GRAS**

PIERRE PACHETAutobiografía
de mi padreTraducción: **Laura Salas Rodríguez**Editorial: **Periférica**

Cáceres, 2021

Páginas 176

Narrativa